

2009 m. rugsėjo 17 d., ketvirtadienis

Kazachstanas: Jevgenijaus Žovtiso atvejis

P7_TA(2009)0023

2009 m. rugsėjo 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Jevgenijaus Žovtiso bylos Kazachstane

(2010/C 224 E/08)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į ankstesnes savo rezolucijas dėl Kazachstano ir Centrinės Azijos respublikų,
 - atsižvelgdamas į savo 2008 m. vasario 20 d. rezoliuciją dėl ES strategijos Centrinės Azijos atžvilgiu ⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į 2007 m. birželio 23 d. Europos Tarybos priimtą Europos Sąjungos naujos partnerystės su Centrine Azija strategiją,
 - atsižvelgdamas į 2007–2013 m. Komisijos strategijos dokumentą dėl pagalbos Centrinei Azijai,
 - atsižvelgdamas į ES ir Kazachstano bendradarbiavimo tarybos dešimtojo susitikimo išvadą,
 - atsižvelgdamas į ES ir Kazachstano parlamentinio bendradarbiavimo komiteto aštuntojo susitikimo, įvykusio 2008 m. kovo 31 d. Briuselyje, išvadą,
 - atsižvelgdamas į 1999 m. liepos 1 d. įsigaliojusį EB ir Kazachstano partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 122 straipsnio 5 dalį,
- A. kadangi ES ir Kazachstano Respublikos santykiai ir bendradarbiavimas nuolat plečiasi visais lygmenimis; kadangi Kazachstanas atlieka esminį vaidmenį užtikrinant Centrinės Azijos stabilumą ir saugumą bei viso regiono ekonominę vystymąsi,
- B. kadangi Kazachstanas 2010 m. perims pirmininkavimą Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai (ESBO); kadangi dėl šios pozicijos šaliai teks didesnė svarba ir atsakomybė demokratijos ir žmogaus teisių srityse; kadangi ESBO paragino Kazachstaną prieš perimant pirmininkavimą sustiprinti demokratines reformas,
- C. kadangi nepaisant šio svarbaus tarptautinio uždavinio per pastaruosius keletą mėnesių Kazachstano vidaus padėtį pablogino neseniai sugriežtinti apribojimai žiniasklaidai ir daugelis abejotinų baudžiamųjų kaltinimų,
- D. kadangi 2009 m. rugsėjo 3 d. Kazachstano tarptautinio žmogaus teisių ir teisės viršenybės biuro direktorius ir žinomas žmogaus teisių gynėjas Jevgenijus Žovtisas (Yevgeny Zhovtis) buvo nuteistas ketverius metus kalėti už žmogaus nužudymą, nes 2009 m. liepos 26 d. savo automobiliu partrenkė ir užmušė pėsčiąjį,
- E. kadangi Jevgenijus Žovtisas 2009 m. liepos 27 d. pradėto policijos tyrimo metu dalyvavo kaip liudininkas; kadangi 2009 m. liepos 28 d. Jevgenijaus Žovtiso statusas tyrime buvo pakeistas į įtariamojo, bet, pažeidus Kazachstano įstatymus, jo teisininkams apie šį įvykį nebuvo pranešta iki 2009 m. rugpjūčio 14 d.,

⁽¹⁾ OL C 184, 2009 8 6, p. 49.

⁽²⁾ OL L 196, 1999 7 28, p. 3.

2009 m. rugsėjo 17 d., ketvirtadienis

- F. kadangi ESBO Demokratinų institucijų ir žmogaus teisių biuras pareiškė, kad „vykdant abejotinas procedūras galėjo būti pažeistos Žovtiso teisės į sąžiningą teismo procesą, kurios užtikrinamos pagal Kazachstano konstituciją, šalies įsipareigojimai ESBO ir pagrindiniai tarptautiniai standartai“;
- G. kadangi praeityje vykusių ESBO susitikimų metu Jevgenijus Žovtisas išdėstė žmogaus teisių pažeidimus savo šalyje, dėl kurių kyla abejonių, ar šalis tinkama pirmininkauti organizacijai, kurios tikslas – puoselėti demokratijos principus,
- H. kadangi ir anksčiau buvo išreikštas rimtas susirūpinimas dėl kitų Kazachstano žmogaus teisių aktyvistų, įskaitant Ramazaną Jesergepovą ir Sergejų Duvanovą, teismo procesų ir įkalinimo,
- I. kadangi 2008 m. birželio mėn. ir 2009 m. gegužės mėn. Kazachstano užsienio reikalų ministras Maratas Tazhinas, kalbėdamas apie savo šalies būsimą pirmininkavimą ESBO, pažadėjo stiprinti ir didinti pagarbą žmogaus teisėms Kazachstane,
- J. kadangi pagal ES ir Kazachstano Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo 2 straipsnį reikalaujama gerbti demokratiją, tarptautinės teisės ir žmogaus teisių principus,
1. nekvestionuodamas teismų sistemos nepriklausomumo, kuris yra pagrindinė bet kokios demokratinės šalies dalis, reiškia didelį susirūpinimą tuo, kaip buvo atliktas nelaimingo eismo įvykio tyrimas ir kaip po jo vyko Jevgenijaus Žovtiso teismo procesas, ir atkreipia dėmesį į tvirtinimą, kad Jevgenijų Žovtisą teisinantys įrodymai nebuvo leidžiami teismo proceso metu;
 2. ragina Kazachstano valdžios institucijas nedelsiant ir visiškai laikantis skaidrumo ir teisės viršenybės principų atlikti antrą išsamų ir sąžiningą nelaimingo atsitikimo aplinkybių tyrimą ir atitinkamai persvarstyti nuosprendį dėl Jevgenijaus Žovtiso ir jam skirtą bausmę;
 3. ragina Kazachstano valdžios institucijas oficialiai pranešti apie Jevgenijaus Žovtiso bylą ir suteikti jam galimybę dalyvauti tinkamame teisiniame procese, taip pat užtikrinti teisę apskusti sprendimą pagal Kazachstano teisę;
 4. atkreipia dėmesį į rimtas žmogaus teisių organizacijų abejones dėl tikrojo Kazachstano vyriausybės įsipareigojimo daryti pažangą, kai 2007 m. buvo paskelbtas sprendimas dėl šalies pirmininkavimo ESBO, ir tikisi, kad Kazachstano valdžios institucijos, prieš perimdamos pirmininkavimą ESBO, dės visas pastangas pasiekti akivaizdžios pažangos demokratizacijos ir žmogaus teisių srityse;
 5. atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją padidinti ES paramą ir bendradarbiavimą su Kazachstanu tose srityse siekiant geriau paruošti Kazachstano vyriausybę perimti jos svarbų tarptautinį uždavinį;
 6. ragina Tarybą ryžtingai pateikti šį klausimą Kazachstano valdžios institucijoms ir ypač aptarti Jevgenijaus Žovtiso bylą vedant ES ir Kazachstano žmogaus teisių dialogą, kurio antrasis etapas numatytas 2009 m. spalio 21 d., ir į ES ir Kazachstano bendradarbiavimo tarybos susitikimą, kuris įvyks 2009 m. lapkričio mėn. viduryje;
 7. ragina Komisiją sustiprinti jos projektus ir programas Kazachstane pagal Europos demokratijos ir žmogaus teisių priemonę;
 8. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, JT Generaliniam Sekretoriui, ES specialiajam atstovui Centrinėje Azijoje, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai, Europos Tarybai ir Kazachstano parlamentui, vyriausybei bei prezidentui.
-